

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Stev. 17.

V Ptuj v nedeljo dne 21. avgusta 1904.

V. letnik.

Odkritosrčne toda resne besede starišem.

Črez mesec dni se začne spet poduk na mestnih bolah, ljudskih, meščanskih in srednjih. Mladina, ki se sedaj raduje veselega časa takozvanih velikih politnic, bode črez en mesec se morala spet uka porijeti, s katerim je pred mescem dnij za postavno določeni čas prenehala, da si malo oddahne od duševnega napora, okrepi dušo in telo v prosti božji naravi ter ju sposobna pripravi za vspešno nadaljevanje učenja za poznejše življenje potrebnega znanja.

Kakor vsako leto, tako bode gotovo tudi letos prišlo večje število novih učencev in učenk iz dežele v mestne šole. Stariši so večinoma že določili, kateri sin ali katera hčerka ima iti v to ali uno mestno šolo. Večina teh starišev pošlje svojo deco s tem namenom v mestne šole, na bi se ta ondi česar izučila, šole popolnoma dokončala ter si pozneje s pomočjo pridobljenega znanja s a m o s t o j n o k r u h služila. Skozi mestne šole pelje pot do vseh takozvanih boljših stanov. Hvale in posnemanja vredno je ravnanje takih starišev, osobito kmečkega in delavskega stanu, ki dajejo posebno nadarjene sinove v mestne šole se česar učiti, kar jim pomaga pozneje do — kakor se pravi — lahkejega služba, katerega si služijo z glavo, brez da bi jim bilo treba v mrazu ali v vročini, bodisi na polju, v gosti ali v delalnici vse svoje telesne moči napenjati, samo da si svoj kruleč, gladni želodec potolažijo.

Toraj samo nadarjeni sinovi naj se dajo študirati, ker od teh se sme pričakovati, da bojo ukončali, svoj cilj dosegli in stem vročo željo svojih

starišev in drugih sorodnikov izpolnili, ako ostanejo krepotni, marljivi in pošteni mladeniči. S takih mladeničev postanejo pozneje značajni, resni možje, kakoršnih si bi moral želeti vsak stan in vsak posamezen človek.

Žalibog pa dandanašnji stariši na deželi svojo mladino preveč tiščijo v mesta. Komaj zna sinko za silo čitati, pisati in računati, že stavijo neprevidni stariši nanj take nade, ki se ne morejo nigdar ali pa le v posebno srečnih slučajih (prav redkoma) izpolniti. Res je, da je rekel veliki cesar Napoleon I.: „Pri meni nosi vsak prostak (Gemeiner) maršalsko palico v tornistru ali telečnjaku“, — a ti časi so zdavnej minoli in se ne bojo nigdar več vrnili. Kateri deček ali mladenič želi dandanes dospeti v višjo državno ali zasebno službo, mora imeti v prvi vrsti kaj bistro glavico, da mu na strmi poti ne spodrkne in da ne zdrči spet navzdol na svoje prvotno stališče — sebi v sramoto, drugim pa v zasmeh.

Celo nespametno ravnaajo tisti stariši, ki svoje otroke silijo v višje mestne šole, akoravno ti-le ne kažejo nobenega veselja do študiranja. Prisiljena reč nigdar ni dobra in tako tudi tukaj ne. Navadno se maščuje s tem, da provzroči prej ali slej takim starišem znatno škodo na mošnji, povrhu pa še žalost in sramoto. Ne delajte si toraj prevelikih nadej in ne poslušajte priliznjenih toda kratkovidnih svetovalcev, ako niste dovolj trdno prepričani, da se zamorejo vaša upanja in želje verjetno uresničiti.

Manj nadarjani dečki naj toraj ostanejo doma pri stariših ter jim po dovršeni ljudski šoli naj vrolo pri delu pomagajo, bodisi pri kmečkem ali obrtniškem. Spopolnjujejo se naj v očetovem stanu s pomočjo knjig in strokovnih časnikov. Pravi se, kruh

višjih stanov je lahek, a vsa s resnobo smemo trditi, da je kmečki kruh **najslajši** in **najboljši**, ako si ga kmet zna prav pripraviti in prav rezati. Natančneje bomo o tem spregovorili drugokrat.

Tožijo tudi kmetje venomer, kakor smo že zadnjič omenili, da jim primanjkuje delavnih močij. Resnična in opravičena je njih tožba, toda, moj Bog, tega so mnogo sami krivi. Med mnogimi drugimi je temu tudi kriv ta vzrok, da stariši na deželi svoje otroke preveč v mesta tiščijo. Vsaka reč naj gre do gotove meje. Po mestih je že itak dovolj ljudi brez zaslužka in profesijonelnih postopačev, kljub temu hoče iz kmetov vse v mesta iti, nadejajoč se, da boje jim ondi pečeni golobje v usta leteli. Da je po mestih mnogo več revščine kakor na deželi med kmeti, tega kmetje nočejo verjeti, ker so vajeni vse le po zunajnosti soditi. — Čuvajte toraj kmečki stariši, da ne boste nepremišljeno tirali vaše otroke v mestno revščino, katero šele tedaj prav spoznajo, ko že do grla v njej tiščijo in se iz nje izviti ne zamorejo. Ne puščajte v mesta mladoletnih ljudi, kojih bodočnost je dvomljiva ali pa celo sumljiva. V mestih je za telesni in duševni blagor mladine mnogo več nevarščin, kakor na deželi, kjer jo imajo stariši ali drugi razumni sorodniki vedno pred očmi. Mladina, ki je enkrat pravo pot zgrešila, jo le težko zopet najde, zgubljena je navadno za vso bodočnost.

Posebno še polagamo revnim starišem, ki nameravajo dati svoje nadarjene sinove študirat, da taistim prav o č a s n o priskrbijo dovoljne podpore, osebno ali pa po dobrosrčnih posredovalcih, da jim ne bode treba pozneje sile trpeti in morebiti na taka

vrata trkati, ki se jim nikakor nočejo odpreti. Čestokrat se polasti takih revežev zacvibljanje obup, ki jih žene v nesrečo ali celo v pogubo. Na pravičeni ponos ali pa opravičena sramežljivost branjuje tem siromakom vrnitev k kmečkemu delu, kaj je posledica temu, to se vidi v neštetih oblikah in slučajih mestnega (posebno velikomestnega) življenja dan na dan, o žalostnih nasledkih teh razpisujejo časniki, te razmere delajo reševalcem socialnega vprašanja mnogo preglavic.

Moderni proletarijat dopolnjuje se dandanes preglavitno iz ljudi, ki so se podali z dežele v mesta previsokimi, pretiranimi željami in nadejami; iz ljudi, ki ne spoštujejo stanu, v katerem so se rodili, v katerem so srečno živeli stariši in morebiti vsi njihovi predniki; iz ljudi, ki so se varali ali oguljufali s svojimi ali pa so jih z lažnjivimi besedami oguljufali neizkušeni in škodoželjni „prijatelji“ ali pa navidezni „brotniki.“

Stariši, posebno vestno tudi pretehtajte in preudarite, pri katerih in kakšnih ljudeh boste najlažje vaše otroke v mestu stanovanje! Čestokrat se ljudje merodajni za celo bodočnost njihove, njihove oskrbo izročene mladine. —

Stariši, premislite in presodite vse tukaj našene okolščine ter povrh še kakega izkušenega, morda in odkritosrčnega moža za svet vprašajte, predno se odločite dati vašega otroka, vaš najdražji zaklad med zapeljivi in lažnjivi svet! —

Krivo ga je sodil.

Resnična črtica iz življenja na deželi.

Bilo je v prvi polovici preteklega stoletja. K sv. Duhu nad Lučanami dobili so novega gospoda fajmoštra, ki je bil iz daljne fare obširne sekovske škofije tje kaj prestavljen. Mož je sicer bil dobra duša, toda kakor se pravi, da nobeden človek ni brez napake, tako je imel tudi ta gospod eno, in sicer: bil je nekoliko nagle jeze ali kakor pravimo: bil je prenagel. Seveda to ni ena največjih napak, ali napaka vendar je, sosebno za olikanega človeka neopustljiva napaka.

Koj prvo nedeljo po svojem dohodu sedel je ta fajmošter že zarano v spovednici ter odvezoval, kar so imeli njegovi novi farani zavozljanega. Manjše vozle je dobrodušno in na kratko reševal, a pri večjih, ki so mu dajali več opravka, je včasih med pokajševanjem tudi malo zagodrnjal in nad njim zarentačil. Spovedanci so pač nekoliko trepetali, ko so poklekali v spovednico pred nepoznanega novega fajmoštra, toda opravili so svojo pobožnost primeroma na kratko in lahko, ker takrat še niso imeli „štajerca“ na vesti, spovedniku pa tudi še ni bilo treba v spovednici za raznovrstne volitve in različne klerikalne časnike agitirati, kakor se to godi dandanes tu in tam — ne rečemo ravno pri sv. Duhu na Ostrem vrhu.

Zadnji je omenjeno nedeljo pred novega fajmoštra pokleknil nek prileten kočar. Obtožil se je spovedniku vseh svojih grehov, kolikor mu jih je v spominu ostalo; za grehe, kojih se spovedanec ne spominja več, pa baje itak zadostuje kes ali grevenga, imenovati jih nikdo ne more.

Ko ta kočar z naštevanjem svojih grehov neha, ga vpraša fajmošter, ali ničesar več ne ve. Kočar odkima, da

ne, in fajmošter mu na to naroči, da naj moli grevengo. Kočar zopet maje glavo, kakor da bi odkimaval. Nato fajmošter vpraša, ali morda sploh ne zna grevengo moli, nakar mož spet z glavo maje. Fajmošter ga nato nekoliko resno pogleda ter reče: „Star si že dovolj; to kratko molitvico bi vendar moral znati. Glej, da se je naučiš! Za tvoj ti odvezo še dam tako, reči samo, da te grevajo vsi tvoj znani in neznani grehi!“

A, glej ga čuka! Kočar je spet odmajal z glavo. Ko trdovratnež na zopetno župnikovo zahtevanje, naj reče, da te grevajo vsi znani in neznani grehi, zopet odkimal, se fajmošter nad njim tako razsrdi, da ga iz spovednice spodi z besedami: „Grdoba trdovratna, ne dam ti odveze in nimaš mi pri obhajilu! Poberi se!“

Ves poparjen se je kočar postavil v zadnji kot cerkve pod kor, medtem ko se je fajmošter podal v žagred, da obleče za službo božjo. Med oblačenjem se pritoži mežnar nekako tako-le: „No, no, sem pa prišel na lepo faro. Presrečno lepe farane sem našel. Že koj danes, na prvo nedeljo moje tukajšnjega bivanja, sem naletel na trmoglavca, kakoršnih tukaj nisem nadejal. Prileten mož je prišel k spovedi, pa grevengo ni znal moliti. Pa to bi se nič ne dajalo, ko bi le mož ne bil tako trdovraten grešnik. Rekel sem, da mu dam odvezo, samo če reče, da ga grevajo njegovi grehi. Toda kostrun ima trdo bučo, odkimal je, da ga grehi ne grevajo, sicer je tudi še potem odkimal, ko sem ga vdrugič resno vprašal. No tukaj še znam na ta način več kaj doživeti, duhovniku ne dela veselja.“

Mežnar ves iznenaden premišluje, kdo da bi znal trdovratnež biti. Od nobenega duhovskega farana mu ni znal